

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	26 februari 2021	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-1225	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	82212FF1	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	23 september 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften - kaart plangebied - kaart aangetroffen verblijfplaatsen - voorgestelde maatregelen activiteitenplan - voorgestelde maatregelen aanvulling	ONDERWERP	Ontheffing Wnb ruimtelijke ingrepen Complex OHCL-9081 Overvecht, Utrecht

Op 23 september 2020 hebben wij uw aanvraag om ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming, ontvangen. De aanvraag is ingediend door Loo Plan B.V. namens Stichting Mitros, voor de locatie Complex OHCL-9081 Overvecht in Utrecht en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-1225.

I. Besluit

Wij besluiten, op grond van het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, voor de periode vanaf 1 april 2021 tot en met 1 mei 2023.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op (groot) onderhoud aan 167 woningen van complex OHCL-9081 te Utrecht. De werkzaamheden bestaan uit dakwerkzaamheden (vervangen bitumen dak en dakrand/daktrim), casco-onderhoud en spouwmuurisolatie. Een kaart van het plangebied is opgenomen in bijlage 2. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 1 april 2021 tot en met 1 mei 2023.

III. Procedure

Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Op 21 februari 2021 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

De gewone dwergvleermuis is beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

Omschrijving van alternatievenafweging

Locatie

De voorgenomen werkzaamheden zijn specifiek voor de in deze ontheffing aangevraagde woningen, de werkzaamheden zijn locatie gebonden. Alternatieve locaties voor de uitvoering van de werkzaamheden zijn dan ook niet aan de orde.

Wijze van uitvoering

Met de nu voorgestelde werkwijze en de te plaatsen voorzieningen is er een goede afstemming tussen de wettelijke verplichtingen, leefbaarheid in de wijk én besteding van maatschappelijke gelden. Er is met de gemeente Utrecht overlegd over de plaatsing van de tijdelijke mitigatie in de openbare ruimte, maar hiervoor was geen draagvlak. De werkzaamheden die zijn gepland, kennen een beperkte doorlooptijd. Ondanks deze korte doorlooptijd is er voor gekozen om de woningen in twee fasen ongeschikt te maken. Verder fasering is niet mogelijk in verband met andere verplichtingen (o.a. subsidies).

Periode van uitvoering

Corporaties in Nederland staan voor een grote opgave om aan de afspraken uit het Energieakkoord invulling te geven. Deze doelen zijn enkel te bereiken als gedurende het gehele jaar werkzaamheden worden uitgevoerd. Binnen dit project zal (deels) in de kritische perioden van de gewone dwergvleermuis gewerkt worden. Door het tijdig ongeschikt maken van de woningen vindt de verstoring van de dieren plaats in een weinig kritische periode. Door het tijdig treffen van mitigerende maatregelen, worden de effecten van de werkzaamheden verzacht. Binnen dit project is geen alternatieve planning mogelijk waardoor de effecten kleiner zouden zijn zonder dat de werkzaamheden veel langer duren waardoor de klanttevredenheid afneemt, de kosten toenemen en de subsidie vervalt.

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet. Voor de gewone dwergvleermuis heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.6, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In uw aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd. U vraagt ontheffing voor werkzaamheden vanwege verduurzaming van de woningen door renovatie. U heeft in uw aanvraag onderbouwd dat de woningen energiezuiniger worden.

Algemene afspraken over verduurzaming door renovatie

Er zijn verschillende nationale en internationale doelstellingen over klimaat. In het Klimaatakkoord van Parijs², dat is gepresenteerd in 2013 en door Nederland is geratificeerd³, zijn afspraken gemaakt over het beperken van de opwarming van de aarde. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord⁴ van 2013 en het Klimaatakkoord⁵ van 2019. In het Energieakkoord is afgesproken dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen. In het nationale Klimaatakkoord staan afspraken over de verduurzaming van de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen in 2030 volgens een wijkgerichte aanpak. Vooruitlopend hierop zijn afspraken gemaakt om tot en met 2022 100.000 corporatiewoningen te verduurzamen.

² <http://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/109.pdf>

³ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/stemningsuitslagen/detail?id=2017P01147>

⁴ <http://www.energieakkoordser.nl/energieakkoord.aspx>

⁵ <https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord>

Om de doelstellingen te kunnen bereiken, is grootschalige renovatie van bestaande woningen nodig. Woningrenovaties zorgen voor een vermindering in het gebruik van fossiele brandstoffen en daardoor minder uitstoot van schadelijke stoffen. Lagere uitstoot leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. Hiermee draagt renovatie ook bij aan verbetering van de volksgezondheid.

Conclusie

Hiermee is sprake van een wettelijk belang van de ingreep. Het ecologische effect op de gewone dwergvleermuis is, door het nemen van maatregelen, minimaal en tijdelijk. De staat van instandhouding van de soort komt door de ingreep niet in gevaar. In dit geval weegt het belang van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de soort.

c) Ecologische beoordeling

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soort

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In de onderzochte projectwoningen zijn negen zomerverblijven en 11 locaties met paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Met de onderzoeksinspanning, zoals die in het Vleermuisprotocol is voorgeschreven, is niet met zekerheid aan te geven in welke woningen de paarverblijfplaatsen zich bevinden. De meeste zomerverblijfplaatsen zijn aangetroffen bij de trespasrand boven het raam (op de eerste verdieping). Er is een grote kans dat de paarverblijfplaatsen ook boven de ramen op de eerste verdieping aanwezig zijn. Het is zeer aannemelijk dat de paarverblijfplaatsen op een zelfde plaats zitten als de zomerverblijfplaatsen waardoor er soms sprake is van een gecombineerde verblijfplaats. Hierbij kan niet worden uitgesloten dat de dieren de achterliggende spouwmuur in kunnen kruipen. Omdat (vorstvrije) paarverblijfplaatsen en zomerverblijfplaatsen ook als tijdelijk winterverblijf of als winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kunnen individuele winterverblijven niet worden uitgesloten.

Staat van instandhouding

Gewone dwergvleermuizen worden vrijwel overal aangetroffen waar bebouwing aanwezig is. In dorpen en steden, en zo ook in Utrecht, is het de meest algemene vleermuissoort. Uit verspreidingskaarten blijkt de soort in nagenoeg alle atlasblokken aanwezig te zijn. Bij uw eigen onderzoek binnen de gemeente Utrecht zijn bij alle onderzoeken die zijn uitgevoerd (>100 deelgebieden) één of meerdere verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. De staat van instandhouding is landelijk gunstig.

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soort

Omdat het niet is uitgesloten dat de dieren vanuit de ruimte achter de trespaplaat de spouw in kruipen, is het aannemelijk dat alle verblijfplaatsen verstoord en (deels) vernield worden bij het isoleren van de spouwmuur. Verblijfplaatsen onder de dakrand worden zeker verstoord en vernield met het voorgenomen onderhoud. De verblijfplaatsen achter de trespaplaten op de eerste verdieping blijven onaangetast. Deze verblijfplaatsen worden enkel tijdelijk minder geschikt door de plaatsing van steigers en de realisatie van werkzaamheden in de omgeving.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende maatregelen (vervangende) voorgesteld. Deze maatregelen zijn opgenomen in bijlage 4 van dit besluit. Wij gaan in grote lijnen akkoord met de voorgestelde maatregelen. In bijlage 1 hebben wij extra maatregelen voorgeschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. Door de uitvoering van de maatregelen worden voorafgaand aan de werkzaamheden tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen geplaatst op hiervoor geschikte locaties. De 19 geplaatste paalkasten bieden slechts een factor 2 tot 3 compensatie voor aan te tasten verblijfplaatsen. Doordat er gefaseerd zal worden gewerkt en er hierdoor alweer snel permanente alternatieve verblijfplaatsen worden gerealiseerd, heeft de soort steeds voldoende geschikte alternatieven beschikbaar. De vastgestelde verblijfplaatsen worden voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de meest kwetsbare periode ongeschikt gemaakt. Er worden voldoende geschikte alternatieve verblijfplaatsen geplaatst als permanente compensatie van de aan te tasten verblijfplaatsen. De permanente alternatieve verblijfplaatsen worden gerealiseerd in de vorm van een combinatie van geschakelde inbouwkasten en opbouwkasten en tevens blijft een deel van de verblijfplaatsen gehandhaafd. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen blijven lang genoeg gehandhaafd om de gewenningsperiode voor de permanente alternatieve verblijfplaatsen te overbruggen. Door de werkzaamheden zullen exemplaren van de gewone dwergvleermuis worden verstoord en kunnen onbedoeld gewone dwergvleermuizen gedood worden door de verborgen levenswijze van de soort. Ook zullen verblijfplaatsen van de soort worden aangetast. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum en wordt gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- Loo Plan B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen

Mevr. drs. ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

6. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecoloog;
 - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecoloog zijn/worden begeleid;
 - f. De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
7. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 6 bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

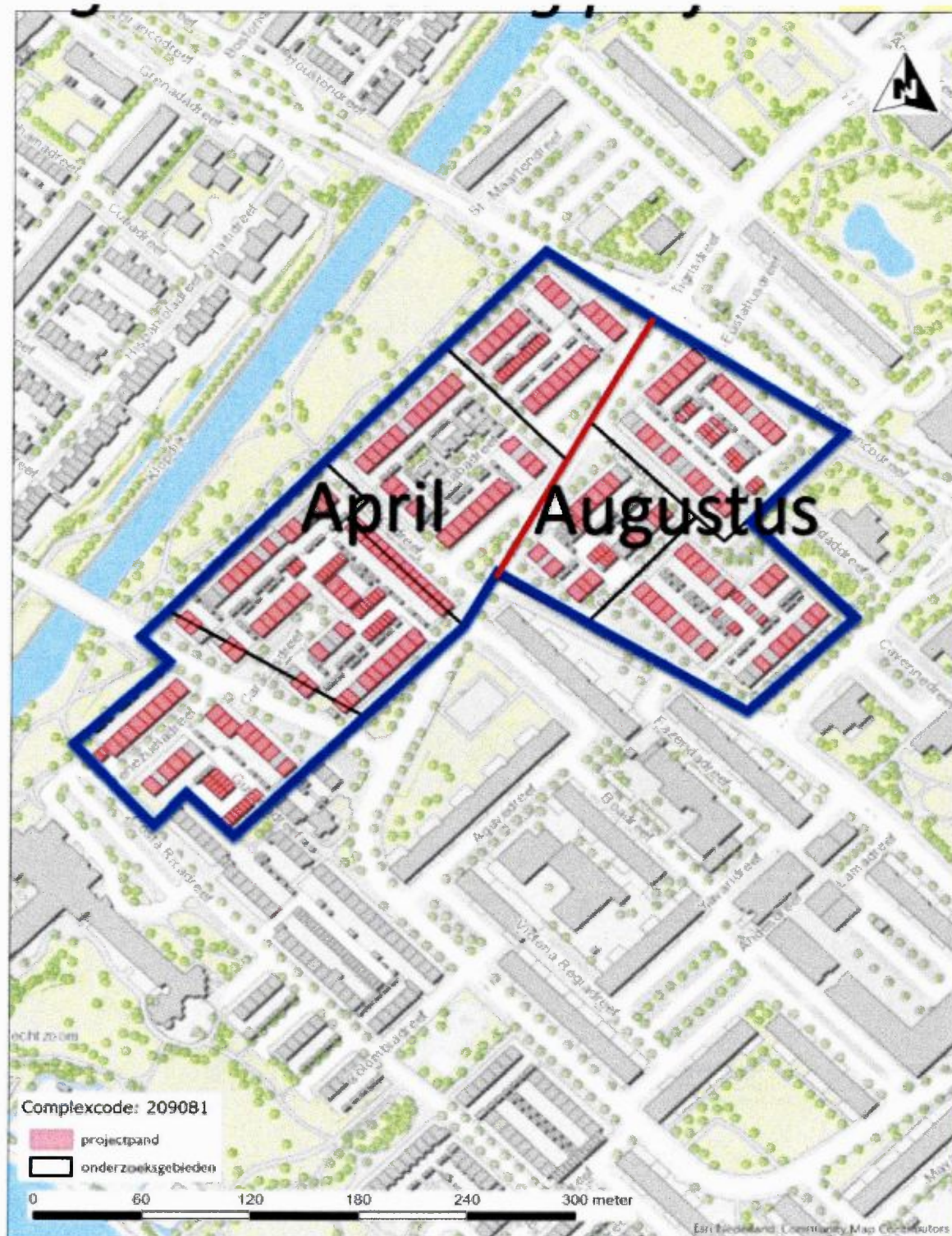
8. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
9. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
10. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een ecoloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 11 tot en met 15, geregistreerd.
11. De maatregelen, genoemd in de hoofdstukken 6, 7 en 8 en de bijlagen 3 tot en met 6 van het activiteitenplan van 23 september 2020, alsmede de aanvullingen op de aanvraag van 21 februari 2021 (zie bijlage 4 en bijlage 5) moeten worden opgevolgd.
12. Het ongeschikt maken van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis dient uitgevoerd te worden in de periode tussen 15 april en 15 mei (eerste fase) en 15 augustus tot 15 oktober (tweede fase). Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen mag enkel worden uitgevoerd wanneer de avondtemperaturen voor een aantal dagen aaneengesloten minimaal 10°C zijn.
13. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient minimaal drie dagen - met gunstige weersomstandigheden voor de gewone dwergvleermuis (dit ter beoordeling van een deskundige) - voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden of in de ongeschikt gemaakte verblijfplaatsen nog vleermuizen aanwezig zijn.

14. De als permanente alternatieve verblijfplaatsen te plaatsen opbouwkasten dienen zodanig bevestigd en onderhouden te worden dat deze als permanent geschikt kunnen worden gezien. De duur van het onderhoud dient ingeschat te worden door de bij het project betrokken ecooloog.
15. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen dienen pas verwijderd te worden wanneer de permanente verblijfplaatsen gerealiseerd zijn, de geldende gewenningsperiode verstreken is en wanneer de betreffende tijdelijke voorzieningen niet in gebruik genomen zijn door beschermde soorten.

Na afloop van de werkzaamheden

16. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 10 moet bijgevoegd worden.

Bijlage 2: Kaart plangebied

Bijlage 3: Kaart aangetroffen verblijfplaatsen

Figuur 2. Verblijfplaatsen aangetroffen beschermde soorten.

Bijlage 4: Voorgestelde maatregelen

6 Wijze van ongeschikt maken

Binnen de randvoorwaarden van het werk (afspraken met bewoners, Gemeente, doelen in Klimaatakkoord) is het niet mogelijk om geheel buiten alle kritische periodes te werken en moet een deel van de verblijfplaatsen ruim vóór aanvang van de werkzaamheden tijdig ongeschikt worden gemaakt. De maatregelen die worden getroffen zijn hieronder beschreven en in bijlage 5 met foto's toegelicht.

Ongeschikt maken van de woningen is enkel toegestaan na het ontvangen van de ontheffing en buiten de meest kwetsbare periodes van de aangetroffen soorten en functies. De periode van ongeschikt maken is voorzien vanaf april 2021 voor de eerste fase en vanaf half augustus 2021 voor de tweede fase.

Om letsel te voorkomen, worden, minimaal drie dagen voordat de verstorende werkzaamheden plaatsvinden, de woningen ongeschikt gemaakt onder begeleiding van een ecoloog (Loo Plan). Dit gebeurt in de periode april of tussen 15 augustus tot 15 oktober. De laatste periode wijkt af van de normaal door de provincie gehanteerde periode, maar sluit aan bij het advies van de Zoogdiervereniging aan de Provincie Utrecht voor een andere ontheffingsaanvraag voor Mitros (zie bijlage 8).

Bij de woningen worden toegangen tot de dakrim dichtgezet door middel van latten of hoekprofielen. Op de latten/hoekprofielen wordt, zonodig, compriband aangebracht zodat de dakrim volledig ontoegankelijk is. De ruimtes langs raamkozijnen worden dichtgezet met rugvulling of vergelijkbaar materiaal. Op elke gevelzijde van een woning worden drie exclusion flaps aan de dakrand geplaatst. Hiermee bedraagt de afstand tussen twee exclusion flaps niet meer dan 3 meter. Voor details ongeschikt maken zie ook bijlage 5.

Na 3 dagen (met gunstige weersomstandigheden) vindt een controle plaats op uitvliegende vleermuizen, door een ecoloog, bij de aangetoonde verblijfplaatsen. Als de vleermuizen vertrokken zijn, geeft de begeleidende ecoloog de woningen vrij voor 'start werkzaamheden'. Bij aanwezigheid van vleermuizen moeten de woningen verder ongeschikt gemaakt worden en moet een nieuwe controlerende plaatsvinden. Voor deze controle worden dezelfde deelgebieden als die in het nader onderzoek zijn gehanteerd.

Nestkastjes

Op de woningen zijn mogelijk nog nestkastjes van bewoners aanwezig. Omdat algemene broedvogels in deze nestkastjes kunnen broeden, worden deze nestkastjes buiten het broedseizoen ongeschikt gemaakt, in de periode september t/m 15 februari. Dit gebeurt door het tijdelijk verwijderen van de kastjes of het afsluiten van de invliegopening. De bewoners worden middels een brief geïnformeerd dat het niet wenselijk is voorafgaande aan de werkzaamheden nestkasten te plaatsen.

7 Tijdelijke mitigatie

De geplande locaties van de tijdelijke mitigatie zijn te vinden in bijlage 3.

Na afronding van de werkzaamheden worden na de gewenningsperiode de tijdelijke voorzieningen verwijderd. De ontheffingsperiode bestrijkt daarom een langere periode dan dat de werkzaamheden aan de projectwoningen duren.

Voor de 9 zomerverblijfplaatsen en de 11 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden in totaal 19 paalkasten geplaatst in augustus 2020. Hiermee wordt ruim voldaan aan de gewenningsperiode van minimaal 6 maanden voor start van het paarseizoen. Er worden verschillende typen paalkasten geplaatst: 7 rocketboxen van Faunaprojecten, 6 paalkasten van Faunus Nature Creations en 6 paalkasten van Vivara Pro (zie bijlage 6 voor een voorbeeld). Door de meerdere lagen en de oriëntatie in vier verschillende richting kan volgens de richtlijnen van de provincie worden volstaan met één paalkast per verblijfplaats.

De paalkasten worden geplaatst in een metalen frame op het dak van de garageboxen bij de woningen. Vanuit de compensatiefactor heeft het de voorkeur om 20 paalkasten te plaatsen, maar hiervoor is geen ruimte beschikbaar. Er is nog overlegd met de gemeente Utrecht of het mogelijk is om paalkasten in het openbaar groen rond de woningen te plaatsen, maar de gemeente wenst niet mee te werken aan plaatsing van paalkasten in de openbare ruimte. Doordat de werkzaamheden gefaseerd worden uitgevoerd, is niet alle tijdelijke mitigatie (de paalkasten) tegelijkertijd nodig. De verblijfplaatsen in fase 2 zijn beschikbaar bij de uitvoering van fase 1, terwijl de nieuwe verblijfplaatsen in fase 1 beschikbaar zijn bij de realisatie van fase 2. Daarnaast is het aannemelijk dat een deel van de zomerverblijfplaatsen dezelfde zijn als de paarverblijfplaatsen; met andere woorden er zijn met de plaatsing van 19 paalkasten altijd voldoende verblijfplaatsen in het gebied aanwezig.

8 Permanente mitigatie

De genomen maatregelen volgen de richtlijnen en voorwaarden genoemd in de beschikbare Kennisdocumenten en de meest actuele kennis. De 'standaard'- en maatwerkmaatregelen worden jaarlijks geëvalueerd en zo nodig aangepast aan de laatste onderzoeksgegevens.

In bijlage 4 zijn de locaties van de permanente voorzieningen aangegeven. In bijlage 6 zijn meer details te vinden over de permanente voorzieningen.

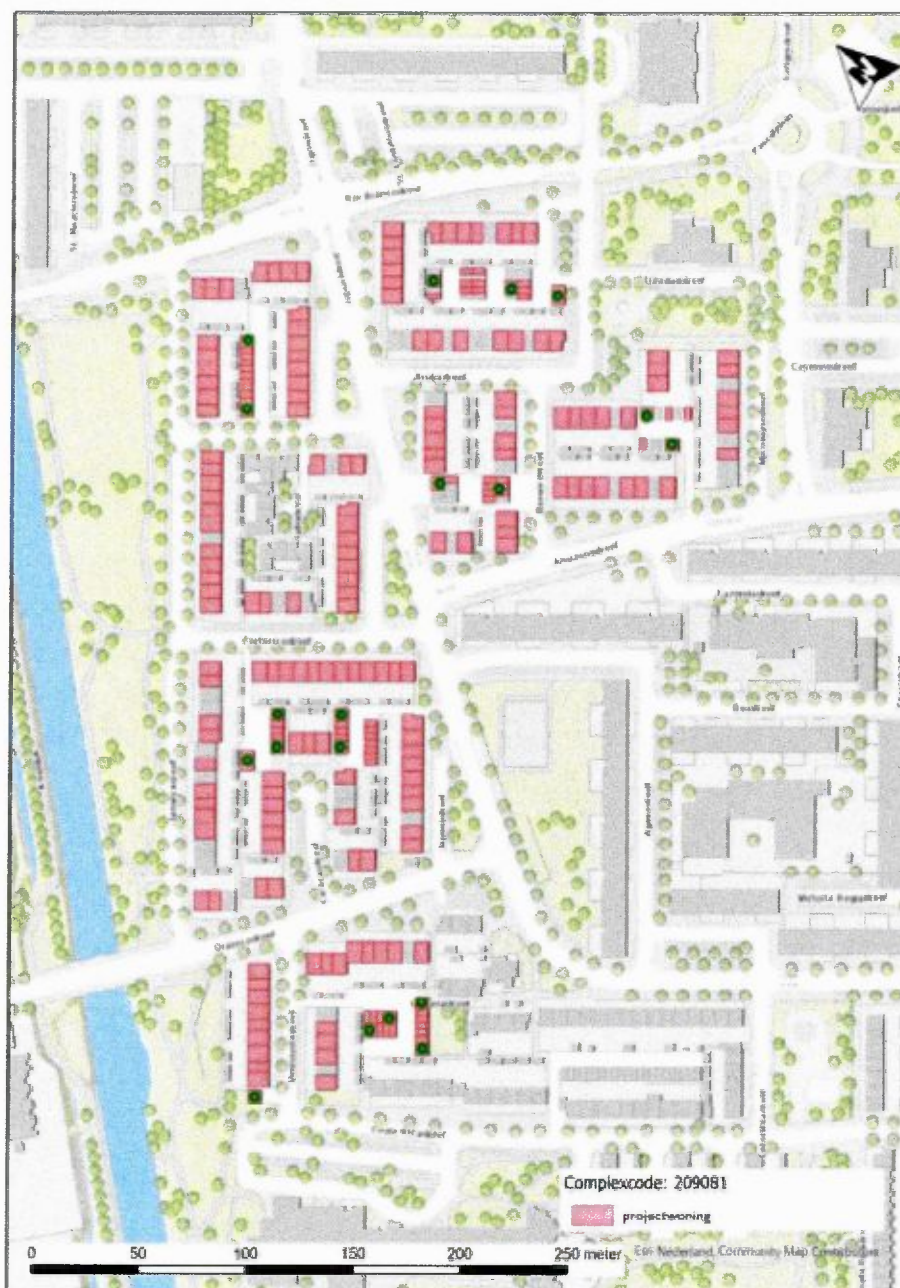
De huidige verblijfplaatsen zijn voor het grootste deel achter de trespaplaten op de eerste etage te vinden. Een kleiner deel van de verblijfplaatsen heeft een toegang onder de dakrim. Zonder destructief onderzoek is het niet duidelijk of de dieren hier de achterliggende constructie (de spouw) kunnen bereiken. Vast staat dat een deel van de verblijfplaatsen maar beperkt "vorst vrij" is. De provinciale beleidsregel schrijft voor dat enkel vorstvrije inbouwvoorzieningen worden toegestaan voor de permanente mitigatie.

In deze aanvraag wordt uitgegaan van de realisatie van geschakelde inbouwkasten op iedere kopgevel van de projectwoningen (45 stuks IBVL01 geschakeld met 45 IBVL02 of vergelijkbare kasten). Een geschakelde kast biedt ecologisch meer variatie in het binnenklimaat en biedt daardoor toegevoegde waarde boven een enkele standaard inbouwkast. Doordat deze kasten op iedere bruikbare kopgevel worden aangebracht, zijn er verschillende exposities beschikbaar. Deze variatie is gunstig voor vleermuizen.

De verblijfplaatsen achter de trespaplaten op de eerste verdieping blijven on-aangetast. Deze verblijfplaatsen worden enkel tijdelijk minder geschikt door de plaatsing van steigers en de realisatie van werkzaamheden in de omgeving.

Met deze gedachtegang wordt met het aanbieden van 90 geschakelde kasten (= 45 potentiële verblijfplaatsen) en met het behoud van de verblijfplaatsen boven de ramen, een zorgvuldige invulling aan de Wet natuurbescherming, soortsbescherming gegeven. Door een aanvulling met 35 opbouwkasten (Schwegler 2FE of vergelijkbaar) wordt invulling gegeven aan het belang van een groot aantal potentiële verblijfplaatsen die geschikt zijn als zomer- of paarverblijfplaats.

3 Locaties tijdelijke mitigatie

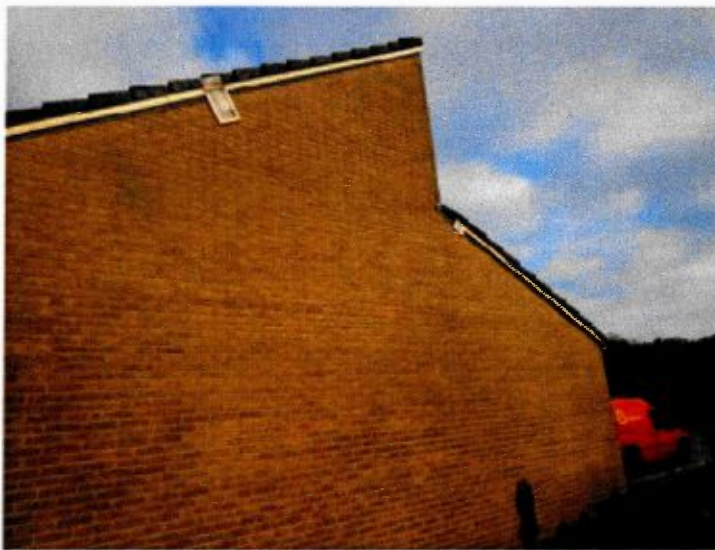
4 Locaties permanente mitigatie

5 Details ongeschikt maken

Figuur 1: Detail exclusion flap met dichtzetten gevelpan in combinatie met gootborstels en latten.

Figuur 2: Details exclusion flaps met pamlatten en kitrug vulling.

Figuur 3: Details exclusion flaps met pomlatten en kitrug vulling

6 Details (maatwerk)voorzieningen

Paalkasten vleermuis

Figuur 4: Paalkast vleermuis type VK SK 03.

Figuur 5 Poolkast Luna van faunocreations.

Inbouwvoorzieningen vleermuis

Figuur 6 Detail geschakelde vleermuis-inbouwkast. Ingebouwde IB VL 02. Hieraan vast wordt nog een IB VL 01 geploaats die de inliegopening biedt.

Figuur 7 Details geschakelde vleemmuur-inbouwkast. Ingebouwde IB VL 01 waarvan alleen nog maar de inligopening te zien is. Rechts van de inligopening is de IB VL 02 achter de stenen ingebouwd.

Bijlage 5: Aanvullende voorgestelde maatregelen (21 februari 2021)

In uw brief van 5 februari verzocht u ons om aanvullende gegevens omtrent de ontheffingsaanvraag voor complex OHCL-9081 Overvecht te Utrecht (kenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-1225). In deze notitie zal ik uw vragen puntsgewijs beantwoorden of een toelichting geven. In sommige gevallen wordt verwezen naar de bijgeleverde figuren.

I. Paar en winterverblijfplaatsen

- a. Tijdens de inventarisatie op 25 september 2019 vonden enkele korte buien plaats aan het begin van de avond, vervolgens was het droog gedurende de ronde. Onze ervaring is dat juist na een bui in het begin van de avond snel veel vleermuisactiviteit ontstaat. In menselijke bewoordingen; ze willen naar buiten en zodra het droog is, zijn ze gevlogen.

De weersvoorspelling voor de dagen erna was slechter, met meer regen, waardoor gekozen is voor inventarisatie op de 25^e. Hierdoor kon het onderzoek voor het einde van de optimale periode (31 september) worden afgerond. Het betreft hier een afwijking van de voorgeschreven methoden die geen wezenlijke invloed heeft op het aantal verblijfplaatsen. Gedurende de paarperiode wordt, na het snacken vlak na het uitvliegen, bijna continue en dagelijks gebaltst. De trefkans is met 15 tussendagen niet anders dan met 20. Daarnaast wordt bij elke inventarisatie, zodra het beeld duidelijk is, in de aangrenzende straten een of meerdere rondes geïnventariseerd om een beter vergelijk te krijgen met het te onderzoeken deelgebied. Ook bij deze rondes is geen aanvullende activiteit waargenomen. Er zijn verschillende redenen waarom op sommige locaties geen paarverblijfplaatsen aangetroffen zijn: verder verwijderd van het park en de grote groenelementen; meer verlichting bij de grote dreven; kleine afwijking in de bouw/het onderhoud van de woning waardoor verblijfplaatsen ontbreken. Zo blijkt bijvoorbeeld, dat de spouw van een deel van de woningen al is nageïsoleerd in de jaren negentig.

Ook de verspreiding van de paarverblijfplaatsen laat geen witte vlek zien en ik heb geen reden aan te nemen dat er paarverblijven zijn gemist door gebruik te maken van een suboptimaal aantal tussendagen. Omdat de paaractiviteit snel kan afnemen in het najaar, is het aantal tussendagen van minder grote invloed dan dat later inventariseren buiten de optimale inventarisatieperiode zou zijn.

b. Zie de hierboven genoemde argumenten.

2. Aantasting verblijfplaatsen

Bij de dakwerkzaamheden (vervangen bitumen dak) worden de verblijfplaatsen onder de dakrand verstoord. Bij de werkzaamheden wordt ook de dakrand (daktrim) vervangen, waarbij vernieling plaatsvindt van de verblijfplaats doordat de toegang verloren gaat. Het is niet bekend of vleermuizen via de dakrand de spouwmuur eronder kunnen bereiken of dat deze ruimtes van elkaar gescheiden zijn. Aanvullende inspectie heeft aangetoond dat een deel van de ruimtes achter de trespas-platen in verbinding staat met de spouwmuur. Een deel van de spouwmuren is ter plaatse al geïsoleerd en dus ontoegankelijk, bij andere delen is de spouw wel toegankelijk via deze ruimte. Omdat de isolatie ook kan zijn ingezet is het niet bekend waar de spouw wel of waar deze niet bereikbaar is. Wanneer de verblijfplaatsen zich in de spouwmuur bevinden, zullen deze verstoord en vernield worden door het isoleren van de spouwmuur.

3. Koop woningen

Zie ook antwoord 9. Er wordt nu uit gegaan van de verstoring en vernieling van 11 zomerverblijfplaatsen en 10 paarverblijfplaatsen (het 11^e territorium ligt compleet buiten het projectgebied). Hiervoor worden volgens de mitigatiefactor permanente voorzieningen geplaatst. Vanwege de fasering van de werkzaamheden in de tijd en de beperkte ruimte voor tijdelijke voorzieningen (zie antwoord 7), wordt er geen tijdelijke mitigatie voor alle verblijfplaatsen tegelijkertijd geplaatst. De 19 paalkasten zijn ruim voldoende om als tijdelijke mitigatie te fungeren door de uitvoering in twee fasen. Hierdoor is er naast de paalkasten altijd een deel van de huidige of de nieuw aan te brengen voorzieningen aanwezig.

4. Zomerverblijf plaats ook geschikt in milde winters?

Ook zomerverblijven kunnen in milde winters voor overwintering gebruikt worden. Uit de literatuur blijkt dat gewone dwergvleermuizen in de winterperiode temperaturen tot min 5 graden verdragen en dat een deel van de dieren dan pas verhuist naar vorstvrije verblijfplaatsen.

5. Fasering werkzaamheden

Zie figuur 1.

6. Voorbeelden ongeschikt maken

Hoewel de situatie afwijkt van de foto's in de voorbeelden is het principe hetzelfde. Er worden op maximaal 3 meter afstand van elkaar exclusion flaps geplaatst, bij de grootste openingen onder de dakrand. De rest van de dakrand wordt afgesloten met panlatten, hoekprofielen of rugvulling. Het verschil met de gegeven voorbeelden zit hem alleen in de horizontale oriëntatie (geen schuin dak). In figuur 2 is een ander voorbeeld weergegeven, hoewel het hier ging om het ongeschikt maken van de boeidelen onder de daktrim. De daktrim bij de projectwoningen is groter dan de daktrim in het voorbeeld, waardoor deze meer overeenkomen met de boeidelen.

7. Paalkasten

- a. Vanuit de provincie Utrecht is de eis opgelegd dat tijdelijke mitigatie niet geplaatst mag worden in territoria van andere vleermuizen. Hierdoor is het alleen mogelijk om tijdelijke mitigatie te plaatsen in het tijdens het nader onderzoek onderzochte gebied, op locaties waar geen territoria zijn aangetroffen, of kan de tijdelijke mitigatie geplaatst worden binnen de territoria die gemitigeerd worden. Omdat er aan alle projectwoningen gewerkt wordt, is het plaatsen van tijdelijke mitigatie bij deze woningen geen optie.
- b. Zie de bijgevoegde figuren 3 t/m 6.
- c. De paalkasten zijn aan de binnenzijde niet geïsoleerd. Maar voordat de vorstperiode te verwachten is, is het project afgerond en zijn de vorstvrije permanente voorzieningen beschikbaar. Er is geen noodzaak om ook alle tijdelijke kasten vorstvrij aan te leggen. Voor de goede orde: de afgelopen jaren is nagenoeg nergens vorstvrije tijdelijke mitigatie aangebracht.
- d. Bij de locatie bepaling van de paalkasten is rekening gehouden met tal van aspecten:
 - i. Een goede spreiding over het projectgebied
 - ii. Voldoende aanvlieg ruimte
 - iii. Zo mogelijk plaatsing binnen bestaande paarterritoria

Er is gekozen voor plaatsing op garagedaken omdat de tuinen te klein zijn om buiten de verstoringzone bij werkzaamheden kasten te plaatsen. Daarnaast bleek er bijzonder weinig draagvlak voor een grote vleermuiskast in de tuin te zijn. Er is bij de gemeente navraag gedaan of de voorzieningen in de openbare ruimte geplaatst mochten worden. De gemeente heeft ernstige twijfels aan de effectiviteit van paalkasten en wenst geen medewerking te verlenen aan het plaatsen van deze mitigatie in de openbare ruimte.

Al met al is er zeer veel voorwerk gedaan om zo tot een optimale plaatsing van de voorzieningen te komen. De nu uitgevoerde tijdelijke mitigatie is het maximaal bereikbare. De enorme hoge financiële inspanning (c.a. 10.000 euro per verblijfplaats) is een aanslag op de uitvoering het primaire doel van de woningcorporatie (voldoende betaalbare huurwoningen).

8. Aantasting verblijfplaatsen

- a. Omdat het niet is uitgesloten dat de dieren vanuit de ruimte achter de trespas-plaat de spouw in kruipen, wordt er zorgvuldigheidshalve van uitgegaan dat alle verblijfplaatsen verstoord en vernield worden bij het isoleren van de spouwmuur. Verblijfplaatsen onder de dakrand worden zeker verstoord en vernield met het voorgenomen onderhoud. Voor de goede orde: geen onderhoud is geen optie. Natuurlijk primair voor de bewoners maar op den duur zou het achterwege laten van onderhoud ook leiden tot het ongeschikt raken van de woningen als verblijfplaats voor vleermuizen.
- b. Er wordt van uitgegaan dat 9 zomerverblijfplaatsen en 11 paarverblijfplaatsen verstoord en vernield.

9. Permanente mitigatie

- a. Zie figuur 7. De opbouwkasten worden geplaatst op en nabij de aangetroffen verblijfplaatsen. Ik wil u er wel op wijzen dat het hier nog steeds om geplande locaties gaat. Door de omliggende beplanting, die de invliegruimte kan beperken, of weerstand van bewoners kan de uiteindelijke locatie nog steeds afwijken van de planning. Als dit het geval is, wordt naar een ecologisch verantwoorde nieuwe locatie gekeken en wordt dit geregistreerd in het ecologisch logboek.
- b. De locaties voor de geschakelde inbouwkasten op de kopgevels zijn gekozen omdat hier de ruimte aanwezig is om de grotere geschakelde kast te plaatsen. Ondanks dat twee geschakelde kasten met een gezamenlijke vliegopening niet als twee verblijfplaatsen worden gezien, is het ontegenzeggelijk dat deze kasten een meerwaarde bieden over enkel-laags kasten. Door deze voorzieningen op alle kopse gevels te plaatsen, wordt geografisch het maximale aantal hoogwaardige voorzieningen aangeboden. Deze aantallen worden aangevuld met opbouwkasten. Deze worden voor de aangetroffen functies (zomer-, en paarverblijf) goed gebruikt. De opbouwkasten zijn daarnaast makkelijk te plaatsen op en nabij de aangetroffen verblijfplaatsen.
- c. Met de voorgenomen maatregelen worden op 51 locaties geschakelde kasten geplaatst (zie bijlage 4 van het activiteitenplan) en 37 opbouwkasten (zie figuur 7). Hiermee worden 88 verblijfplaatsen gecreëerd, waarmee wordt voldaan aan de mitigatiefactor voor de 11 zomerverblijfplaatsen en 10 paarverblijfplaatsen. De twee zomerverblijfplaatsen van de tussenliggende koopwoningen zijn hiermee ook gemitigeerd.

Met nadruk wil ik u er nog op wijzen dat de ruimte achter de trespas beplating boven de ramen (huidige verblijfplaatsen) niet wordt aangetast en dus als verblijfplaats beschikbaar blijft. Als een dergelijke voorziening als permanente voorziening zou zijn aangelegd zou dit gezien worden als een maatwerkoplossing. Wij zijn van mening dat Mitros met deze mix van voorzieningen zeer zorgvuldig handelt en ruim voldoet aan de standaard mitigatie verplichting.

10. Er worden op dit moment verschillende perioden van ongeschikt maken gehanteerd door verschillende provincies. Voor elke periode zijn argumenten vóór en tegen aan te dragen. Hoewel ongeschikt maken in de periode van 15 tot 30 april de vleermuizen meer tijd geeft om hun reserves aan te vullen na de winterperiode, komt deze periode ook dichterbij de kraamperiode. Hierdoor is het voorgekomen dat ons juist is opgelegd om in de periode van 1 tot 15 april ongeschikt te maken (ongeacht de aanwezigheid van kraamverblijfplaatsen). Om rekening te kunnen houden met zowel een vroeg als laat voorjaar, is de optie open gehouden om gedurende heel april ongeschikt te maken. Als het beter wordt geacht om ongeschikt te maken in de periode van 15 tot 30 april, dan zal deze periode worden aangehouden bij de eerste fase van dit project. De tweede fase van het project blijft nog steeds ongeschikt maken in de periode van 15 augustus tot 15 oktober.

